

[Poul Hansen (Kalundborg).]

generalkommandoen, general Prior, samtidig stillede forslag om indkaldelse af de hjemsendte værnepligtige, men da generalkommandoen hele tiden havde ønsket større styrker inde, kunne dette forslag ikke i sig selv ændre den almindelige bedømmelse.

Jeg har nævnt disse forhold udførligt for dermed at begrunde, hvorfor vi fra socialdemokratisk side ikke kan deltage i den kritik af den daværende regering, som går ud på, at der blev taget for ringe hensyn til indberetningerne fra Berlin. Situationen dengang var ikke så entydig, som udvalgets mindretal i deres udtalelser i betænkningen synes at gå ud fra.

Da man så nåede frem til den 8. april, havde situationen atter ændret sig. Nu forelå meddelelserne om de allierede mineudlægninger ved Norge, om den tyske skibstrafik op gennem Store-Bælt og om den tyske militærkolonnes march op gennem Slesvig med retning mod den danske grænse.

Faren var klart vokset, og der blev da også truffet bestemmelse om at sætte værnene i alarmberedskab. At det ikke skete for søværnets vedkommende, er en sag for sig. Vi forstår, at man ikke vil bebrejde den daværende forsvarsminister dette, og jeg skal derfor ikke opholde mig videre derved. Men situationen var også stadig uklar; der forelå ganske givet en mulighed for angreb på Danmark, men man kunne ikke se bort fra, at det kun var Norge, det gjaldt, og at den tyske styrke i Slesvig kun havde et forebyggende formål. Hvis det sidste var tilfældet, kunne en dansk mobilisering jo tværtimod at sikre landet medføre det modsatte, nemlig blive betragtet som rettet fjendtligt mod Tyskland og dermed just give anledning til det angreb, vi ville undgå. I denne sammenhæng kunne advarslerne fra den tyske gesandt naturligvis ikke undgå at gøre indtryk. Det fremgår da også, at der var overvejende stemning på partiformandsmødet den 8. om aftenen for *ikke* at foretage indkaldelser i den foreliggende situation. De forhold, som talte mod indkaldelser, talte også mod at foretage de troppeforskydninger, som var ønsket af generalkommandoen.

Til det almindelige billede må her føjes, at vi med sikkerhed vidste, at ingen kunne yde os effektiv hjælp mod et tysk angreb, at vi dog havde en ikke-angrebstraktat med Tyskland, og at ingen på det tidspunkt havde nogen grund til at forestille sig et overrumplende overfald af den karakter, vi blev udsat for. Der havde ikke været stillet krav af nogen art til Danmark, og det måtte være naturligt at tænke sig, at der forud for et eventuelt angreb måtte blive stillet krav, blive stillet et ultimatum.

Jeg vil her gerne sige så stærkt som muligt, at når der nu tales om et dansk ansvar for den 9. april, og når nogen er ude efter at udpege syndebukke — for det er jo det, der er tale om — så var det jo den tyske nazistiske regering, der var forbryderen.

Danmark havde dengang som nu intet højere ønske end at bevare sin fred og frihed, vi havde ført en strikte neutralitetspolitik, vi havde netop bestræbt os for ikke at udfordre nogen, vi var et lille år i forvejen gået ind på det tyske forslag om en ikke-angrebstraktat; ingen havde noget at bebrejde os. Alligevel blev vi overfaldet på skændig og overrumplende vis. Besættelsen var — som venstres medlemmer af udvalget siger i betænkningen — led i en krigsforbrydelse, begået af Tysklands nazistiske magthavere.

For at der ikke skal være nogen misforståelse om vor stilling, føjer jeg til, at vi naturligvis med alle andre beklager en række af de beskæmmende forhold, som gjorde sig gældende den 9. april, og som dels kan betegnes som et ulykkeligt sammentræf af uheldige omstændigheder — jeg tænker her bl. a. på Middelgrundsforsættets lidet flatterende placering i begivenhederne — dels vel skyldtes manglende samarbejde fra gammel tid forskellige steder, og endelig også den gode grund, at vi her i landet ganske savnede forudsætninger for at forestille os en så forbryderisk fremfærd som den, vi blev stillet overfor fra overfaldsmændenes side.

Jeg må dog sige, at vor følelse af beskæmmelse ikke går så vidt, at vi finder det påkrævet at udsøge os en syndebuk, således som tilfældet er for de to ærede medlemmer af udvalget, de ærede medlemmer